

**UCHWAŁA NR XLIII/360/2018
RADY MIEJSKIEJ W TOSZKU**

z dnia 26 lutego 2018 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji "Programu Opieki nad Zabytkami Gminy
Miejsko-Wiejskiej Toszek na lata 2014-2017" za okres 2016-2017**

Działając na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 z późn. zm.) w związku z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 z późn. zm.), na wniosek Burmistrza Toszka

**Rada Miejska w Toszku
uchwała, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji "Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Miejsko-Wiejskiej Toszek na lata 2014-2017" za okres 2016-2017 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Toszka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Toszku

Krzysztof Klonek

Sprawozdanie z realizacji
„Programu Opieki nad Zabytkami
Gminy Miejsko-Wiejskiej Toszek
na lata 2014-2017”
za okres 2016-2017

Spis treści

Wprowadzenie	4
--------------------	---

PRIORYTET I: Rewitalizacja dziedzictwa kulturowego jako jeden z głównych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego gminy..... 5

Cel szczegółowy I.1 Poziom (w %) wydatków budżetu miasta na ochronę i opiekę nad zabytkami	5
--	---

Cel szczegółowy I.2 Wartość finansowa wykonanych prac remontowo-konserwatorskich przy zabytkach oraz liczba obiektów poddanych w/w pracom.....	5
--	---

Cel szczegółowy I.3 Zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi:.....	8
---	---

Cel szczegółowy I.4 Stan gminnej ewidencji zabytków i rejestru zabytków w zakresie zabytków nieruchomych i ruchomych.....	10
---	----

Cel szczegółowy I.5 Działania podjęte w celu rewitalizacji najważniejszych obiektów zabytkowych.....	10
--	----

Cel szczegółowy I.6 Wysokość dofinansowań do remontów rejestrowych obiektów zabytkowych nie będących własnością gminy	11
---	----

Cel szczegółowy I.7 Sposoby i formy informowania o możliwościach uzyskania dotacji na zadania z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	11
---	----

Cel szczegółowy I.8 Przeprowadzone konkursy na wsparcie realizacji zadań publicznych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego	12
---	----

Cel szczegółowy I.9 Stan iluminacji najważniejszych zabytków	12
--	----

PRIORYTET II: Sprawne i nowoczesne zarządzanie zasobem dziedzictwa kulturowego. 13

Cel szczegółowy II.1 liczba prac studialnych i ewidencyjnych (studia historyczno-urbanistyczne, studia krajobrazowe, katalogi typów zabudowy regionalnej itp.).....	14
---	----

Cel szczegółowy II.2 Zakres obowiązków pracownika na stanowisku zajmującym się ochroną dziedzictwa kulturowego i opieką nad zabytkami.....	14
--	----

Cel szczegółowy II.3 Liczba prelekcji oraz imprez popularyzatorskich dla lokalnej społeczności na temat najcenniejszych wartości lokalnego dziedzictwa kulturowego	14
--	----

Cel szczegółowy II.4 Sposoby uzgodnionej współpracy z policją i strażą pożarną w sprawie ochrony p.poż. i ochrony elementów zabytkowych przed kradzieżą i nielegalnym wywozem	15
---	----

Cel szczegółowy II.5 Liczba utworzonych szlaków turystycznych, tras rowerowych, ścieżek edukacyjnych, przyrodniczych	16
--	----

Cel szczegółowy II.6 Stan oznakowania szlaków turystycznych i obiektów zabytkowych ..	17
---	----

Cel szczegółowy II.7 Ilość utworzonych, zmodernizowanych elementów infrastruktury służących funkcjonowaniu i rozwojowi turystyki kulturowej.	18
PRIORYTET III: Działania edukacyjne skierowane do społeczności lokalnych w celu budowania tożsamości kulturowej oraz promocja zewnętrzna wartości kulturowych regionu	19
Cel szczegółowy III. 1 Liczba i rodzaj zrealizowanych konkursów, wystaw, kiermaszy, festynów, rajdów z dziedzictwem kulturowym w tle	19
Cel szczegółowy III. 2 Sposób wprowadzenia kwestii dziedzictwa kulturowego regionu do systemu edukacji szkolnej	19
Cel szczegółowy III. 3 Liczba wydawnictw (w tym folderów promocyjnych, map, przewodników) związanych z historią i dziedzictwem kulturowym Gminy Toszek	23
Cel szczegółowy III. 4 Sposoby wynagradzania właścicieli zabytków za najlepiej przeprowadzony remont.....	25
W okresie sprawozdawczym nie podejmowano działań w powyższym zakresie.....	25
Cel szczegółowy III. 5 Sposoby i zakres współpracy z mediami w celu promocji zabytkowego zasobu gminy	25
Cel szczegółowy III. 6 Ilość zainstalowanych punktów informacji turystycznej.....	26
Cel szczegółowy III. 7 Ilość inicjatyw obywatelskich na niwie ochrony dziedzictwa kulturowego (stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, sposoby ich współpracy z samorządem).....	27
Cel szczegółowy III. 8 Działania podjęte w sprawie reklamy i promocji imprez ponadlokalnych.	27
Podsumowanie.....	29

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – znak przy wejściu do Gminy Toszek od strony Pyskowic

Wprowadzenie

„Program Opieki nad Zabytkami Gminy Miejsko-Wiejskiej Toszek na lata 2014-2017” został uchwalony przez Radę Miejską w Toszku Uchwałą Nr XXXIX/419/2013 z dnia 20 listopada 2013 r., która weszła w życie po upływie 14 dni od dnia jego ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U z 2017 r. poz. 2187 z późn. zm.) organ wykonawczy sporządza, co dwa lata, sprawozdanie z realizacji programu, które przedstawia się radzie gminy.

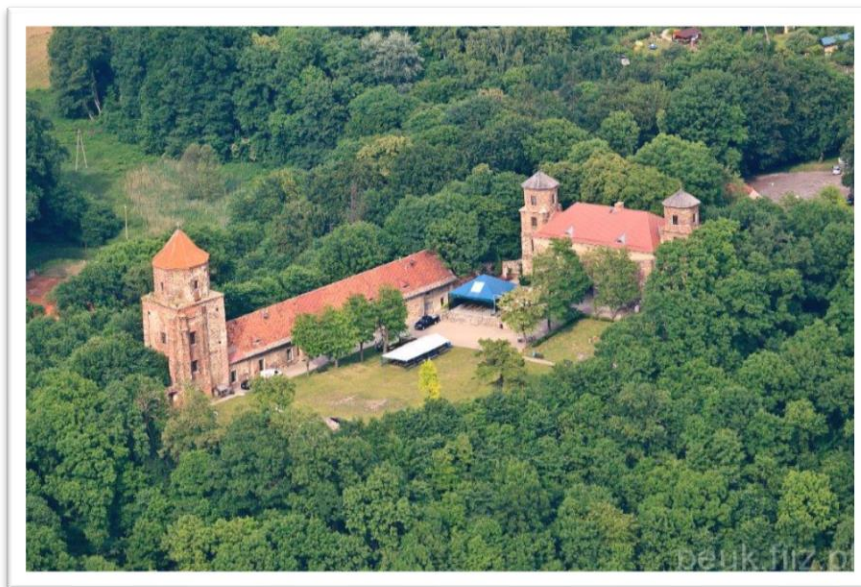
Niniejsze sprawozdanie z realizacji w/w programu za okres dwóch lat, tj. 2016-2017, zostało sporządzone w oparciu o przepisy przytoczonej ustawy oraz w oparciu o informacje złożone przez pracowników Urzędu Miejskiego w Toszku i jednostek organizacyjnych Gminy Toszek, t.j.:

- Centrum Kultury „Zamek w Toszku”,
- Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek,

w których władaniu znajdują się zabytki nieruchome lub które w swojej bieżącej działalności prowadzą działania informacyjne, popularyzacyjne i edukacyjne dotyczące opieki nad zabytkami.

Gminny program opieki nad zabytkami określa kierunki podejmowanych przez samorząd działań, mających na celu szeroko pojętą ochronę dziedzictwa kulturowego. W programie zostały określone priorytety, w ramach których wytyczono kierunki działań, a na ich podstawie zadania do realizacji przez Gminę Toszek:

- 1) Priorytet I: Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako jeden z głównych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego miasta.
- 2) Priorytet II: Sprawne i nowoczesne zarządzanie zasobem dziedzictwa kulturowego.
- 3) Priorytet III: Działania edukacyjne skierowane do społeczności lokalnych w celu budowania tożsamości kulturowej oraz promocja zewnętrzna wartości kulturowych regionu.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – Zamek w Toszku z lotu ptaka

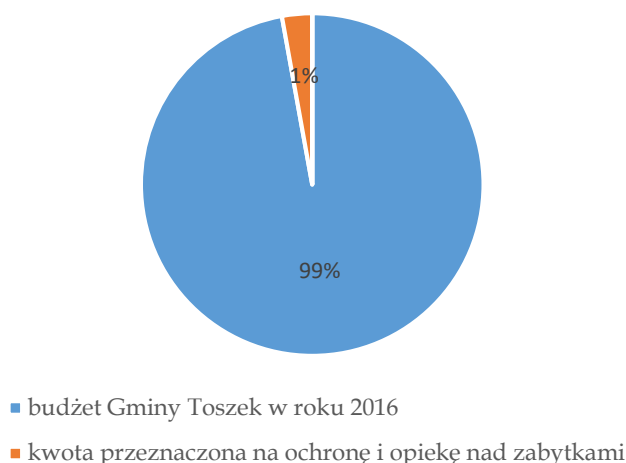
PRIORYTET I: REWALORYZACJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO JAKO JEDEN Z GŁÓWNYCH CZYNNIKÓW ROZWOJU SPOŁECZNO- GOSPODARCZEGO GMINY

Cel szczegółowy I.1 Poziom (w %) wydatków budżetu gminy na ochronę i opiekę nad zabytkami

Wydatki w budżecie Gminy Toszek w 2016 r. wyniosły 32.492.044,52 zł, w tym na ochronę i opiekę nad zabytkami przeznaczona została kwota 244.249,56 zł, co stanowi 0,75 % budżetu gminy. Natomiast w roku 2017 wynosiły one 34.796.498,14 zł, z czego na w/w cel przeznaczona została kwota w wysokości 705.047,12 zł, co stanowi 2,03 % budżetu.

Poniżej wykresy obrazujące poziom (w %) wydatków z budżetu Gminy Toszek w poszczególnych latach przeznaczonych na ochronę i opiekę nad zabytkami.

WYDATKI Z BUDŻETU GMINY -2016 R.

WYDATKI Z BUDŻETU GMINY- 2017 R.

Cel szczegółowy I.2 Wartość finansowa wykonanych prac remontowo-konserwatorskich przy zabytkach oraz liczba obiektów poddanych w/w pracom

W 2016 r. n/w obiekty zostały poddane pracom remontowo-konserwatorskim, a ich wartość wyniosła odpowiednio:

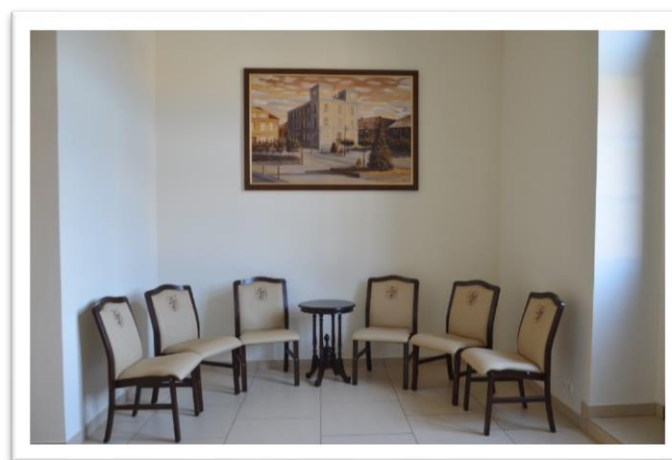
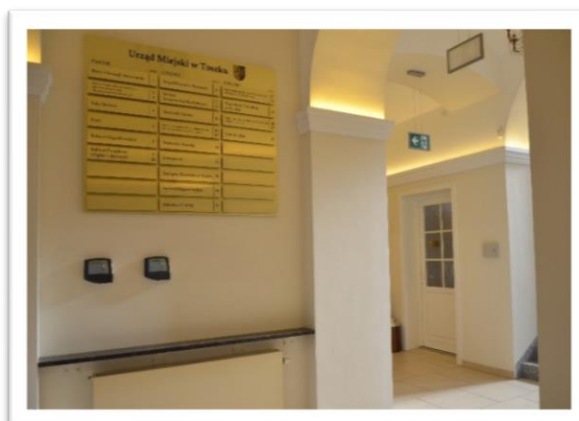
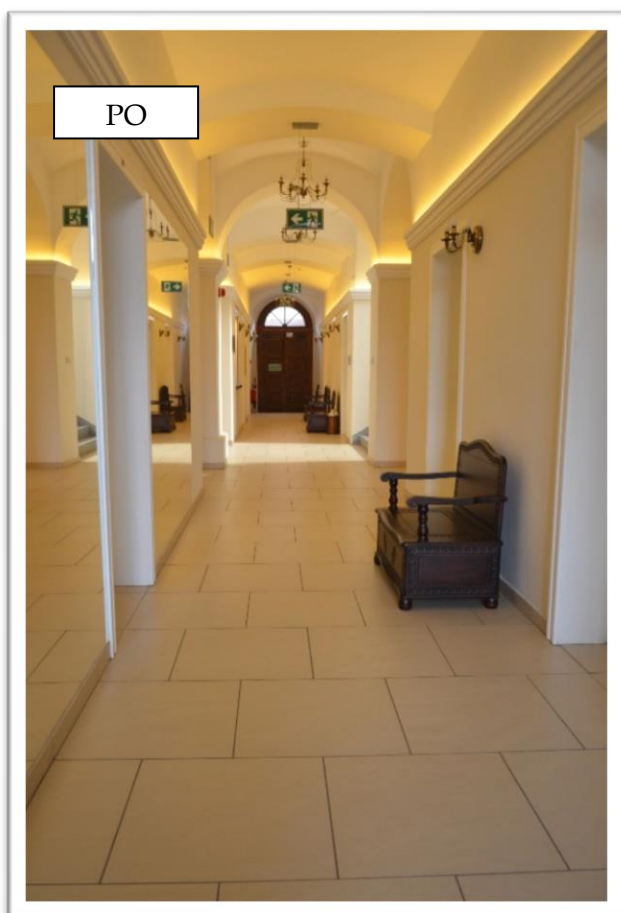
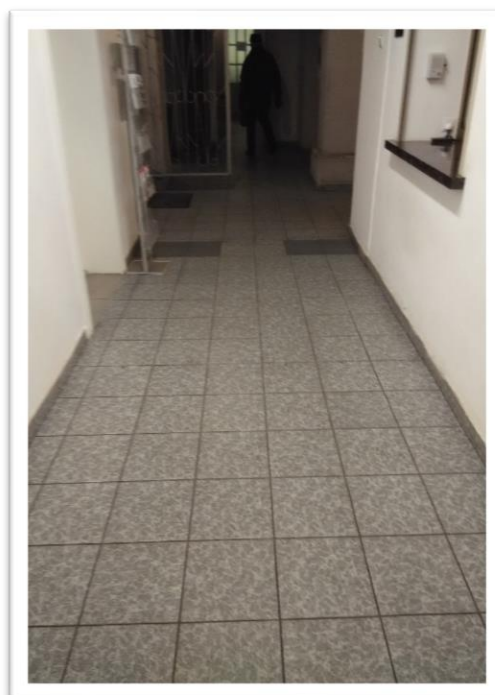
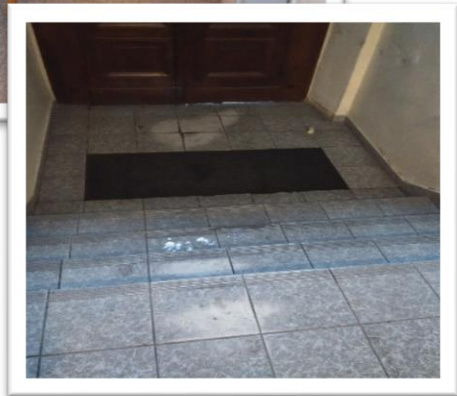
- 1) Urząd Miejski w Toszku:
 - a) wykonanie instalacji przeciwpożarowej, awaryjnego oświetlenia i oddymiania piwnic Urzędu Miejskiego w Toszku – wartość finansowa 57.180,37 zł,
 - b) zakończono realizację zadania rozpoczętego w 2015 r. pn.: „Wzmocnienie konstrukcji dachu wraz z wymianą pokrycia dachu w budynku Urzędu Miejskiego w Toszku” – wartość finansowa w roku 2016 wyniosła 35.669,19 zł,
 - c) rozpoczęto realizację zadania pn.: „Przebudowa parteru (dostosowanie dla potrzeb osób niepełnosprawnych) – etap II za łączną kwotę 368.000,00 zł – wartość finansowa w roku 2016 wyniosła 151.400,00 zł.

W roku 2017 wartość finansowa działań w ramach priorytetu I przedstawia się w sposób następujący:

- 1) Urząd Miejski w Toszku:
 - a) zakończono realizację zadania pn.: „Przebudowa parteru (dostosowanie dla potrzeb osób niepełnosprawnych) – etap II za łączną kwotę 368.000,00 zł – wartość finansowa w roku 2017 wyniosła 216.600,00 zł,
 - b) zrealizowano zadanie pn.: „Remont detalu elewacji budynku Urzędu Miejskiego w Toszku” - wartość finansowa 49.854,77 zł,
- 2) budynek mieszkalny przy ul. Strzeleckiej 23 w Toszku:
 - a) rozpoczęto realizację zadania pn.: „Modernizacja dachu oraz wentylacji budynku mieszkanego położonego w Toszku przy ul. Strzeleckiej 23” przewidzianego do zakończenia w roku 2018. Łączna wartość zadania: 447.999,99 zł – wartość finansowa w roku 2017 wyniosła 168.647,05 zł,
- 3) lokal nr 5 w budynku przy ul. Rynek 5 w Toszku – dokonano wymiany stolarki okiennej - wartość finansowa 4.330,80 zł,
- 4) Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku:
 - a) przyznano dotację celową na prace konserwatorskie barokowego obrazu Matki Boskiej z Dzieciątkiem tzw. „Toszeckiej” – wartość finansowa 10.000,00 zł,
- 5) Centrum Kultury „Zamek w Toszku” - został zrealizowany projekt „Modernizacja systemu grzewczego zabytkowego obiektu infrastruktury turystycznej „Zamek w Toszku” - wartość finansowa to: 255.614,50 zł.

Łączna wartość finansowa przeznaczona na prace remontowo-konserwatorskie przy zabytkach w okresie objętym sprawozdaniem wyniosła łącznie 949.296,68 zł tj.:

- w 2016 r.: 244.249,56 zł,
- w 2017 r.: 705.047,12 zł.

*fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – zdjęcia parteru budynku Urzędu Miejskiego w Toszku
(przed i po przebudowie)*

Cel szczegółowy I.3 Zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi

Gmina Toszek poprzez swoje jednostki organizacyjne wykazuje bogaty zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi - zarówno finansowy, jak i niefinansowy.

W zakresie finansowym Gmina Toszek od lat wspiera organizacje pozarządowe udzielając im dotacji celowych na realizację zadań publicznych, które znacznie przyczyniają się do rozwoju kultury, pamięci historycznej i regionalnej Gminy Toszek.

I tak: w roku 2016 na realizację poszczególnych zadań publicznych w ramach realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Miejsko-Wiejskiej Toszek na lata 2014-2017” przeznaczono z budżetu Gminy Toszek środki finansowe o łącznej wartości 1.750,00 zł. Środki te zostały przekazane w ramach dotacji celowych w trybie pozakonkursowym (tzw. „małe granty”), zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 z późn. zm.) na n/w zadanie:

- 1) Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego, ul. Wczasowa 3, 47-400 Racibórz:
 - a) „Rajd szlakiem zabytków Ziemi Toszeckiej” - wartość udzielonej dotacji 1.750,00 zł.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – „Rajd szlakiem zabytków Ziemi Toszeckiej”

W roku 2017 na realizację poszczególnych zadań zrealizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi z budżetu Gminy Toszek przeznaczono kwotę: 10.356,00 zł, przyczyniając się do realizacji niżej wymienionych zadań publicznych w ramach tzw. „małych grantów”:

- 1) Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego, ul. Gliwicka 32/2, 44-180 Toszek:
 - a) „Ocalić od zapomnienia - uroczystość upamiętniająca ofiary obozu NKWD w Toszku”, której celem było uczczenie pamięci zmarłych, a także przybliżenie współczesnym mieszkańcom Toszka wiedzy o tragicznych wydarzeniach z roku 1945 - kwota udzielonej dotacji 2.400,00 zł,
 - b) „Rosenmontag - odrobina Nadrenii w Toszku” - kwota udzielonej dotacji 2.500,00 zł,
- 2) Orkiestra Dęta Toszek, ul. Wiejska 24, 44- 180 Toszek:
 - a) „Ognisko muzyczne - projekt nauczania gry na instrumentach dętych” - kwota dotacji to 3.456,00 zł,

- b) „„Bijcie w kotły w trąby grajcie”- spotkanie kolędowe przy żłóbeczku”- kwota dotacji to 2.000,00 zł.

Odnosnie niefinansowej formy współpracy samorządu Gminy Toszek z organizacjami pozarządowymi, w okresie sprawozdawczym podjęto n/w działania:

- 1) wymiana informacji o podejmowanych działaniach poprzez publikowanie istotnych informacji na stronie internetowej www.toszek.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej,
- 2) tworzenie wspólnych imprez, przedsięwzięć o charakterze inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji i organów gminy, w tym w szczególności:
 - Toszecki Jarmark Adwentowy – organizowany we współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Toszeckiej,
 - Brewerie Toszeckie - wydarzenie historyczne organizowane od 2006 roku przez Centrum Kultury „Zamek w Toszku” we współpracy ze Stowarzyszeniem Chorągiew Ziemi Górnośląskiej z Gliwic,
 - Bieg o Złotą Kaczkę - organizowany przez Centrum Kultury „Zamek w Toszku” oraz Toszanka Nordic Team (grupę toszeckich miłośników nordic - walking, w której zrodził się pomysł organizowania Biegu o Złotą Kaczkę),
- 3) pomoc przy aplikacji i przygotowaniu ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych,
- 4) promowanie działających organizacji poprzez zamieszczenie informacji o nich na stronie www.toszek.pl w specjalnych zakładkach, na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Toszku oraz w publikacjach promocyjnych,
- 5) informowanie o możliwościach pozyskania środków finansowych, konsultacjach i pomocy bezpośrednio związanej z przygotowaniem wniosków aplikacyjnych, przeprowadzeniem i rozliczeniem operacji,
- 6) Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendler w Toszku podejmowała współpracę z:
 - a) Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym Niemców Województwa Śląskiego – Koło Toszek w opiece nad miejscem pamięci i popularyzowaniu wiedzy o między innymi: Zbiorowej Mogile Ofiar Obozu NKWD w Toszku (pomnik przy ulicy Wielowiejskiej),
 - b) Instytutem Pamięci Narodowej w Katowicach przy dokumentowaniu i opracowywaniu monografii dotyczącej obozu NKWD w Toszku,
 - c) Domem Współpracy Polsko-Niemieckiej w Opolu: udział w projekcie: Archiwum Historii Mówionej (5 uczennic nagrywało i archiwizowało wypowiedzi świadków historii lokalnej – zabytki niematerialne).

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – Toszecki Jarmark Adwentowy (z lewej), pomnik upamiętniający ofiary obozu NKWD w Toszku (z prawej)

Cel szczegółowy I.4 Stan gminnej ewidencji zabytków i rejestru zabytków w zakresie zabytków nieruchomych i ruchomych

Gminną ewidencją zabytków objęte są 245 obiekty znajdujące się w granicach Gminy Toszek, w tym 38 z nich wpisano do rejestru zabytków województwa śląskiego, gdyż są to jedne z najcenniejszych elementów krajobrazu kulturowego na terenie gminy. Samo miasto Toszek zostało wpisane do w/w rejestru zabytków w 1953 r. ze względu na swój charakterystyczny układ urbanistyczny, ruralistyczny, ciekawą architekturę obronną oraz zabudowę mieszczańską, a także ze względu na niezwykle warunki krajobrazowo-przyrodnicze.

*fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku - budynek Urzędu Miejskiego w Toszku (z lewej),
Rynek w Toszku - widok z lotu ptaka (z prawej)*

*fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku
- Kościół p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku (z lewej),
Kościół p.w. św. Michała Archaniola w Kotulinie (z prawej)*

Cel szczegółowy I.5 Działania podjęte w celu rewitalizacji najważniejszych obiektów zabytkowych

Z pewnością największą atrakcją turystyczną na terenie Gminy Toszek jest zamek leżący „na wzgórzu ciszy”. W 2016 r. Centrum Kultury „Zamek w Toszku” wpisało dwa projekty do Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Toszek do roku 2023:

- 1) rewitalizacja budynków zamkowych w Toszku: budynek bramny – poddasze;
- 2) zagospodarowanie terenów wokół Zamku w Toszku - wzgórze zamkowe.

W 2017 r. został zrealizowany projekt pod nazwą „Modernizacja systemu grzewczego zabytkowego obiektu infrastruktury turystycznej Zamek w Toszku”, w wyniku którego cały obiekt jest ogrzewany gazem ziemnym.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – Zamek w Toszku

Cel szczegółowy I.6 Wysokość dofinansowań do remontów rejestrowych obiektów zabytkowych nie będących własnością gminy

W roku 2017 na podstawie Uchwały Nr XXXII/243/2017 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie udzielenia w 2017 r. z budżetu Gminy Toszek dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków Parafia p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku otrzymała z budżetu samorządu dotację celową w wysokości 10.000,00 zł z przeznaczeniem na prace konserwatorskie barokowego obrazu Matki Boskiej z Dzieciątkiem tzw. "Toszeckiej" polegających na zabezpieczeniu i wzmocnieniu substancji zabytkowej dzieła sztuki w ramach zadania pn.: „Prace konserwatorskie obrazu Matki Boskiej z Dzieciątkiem (tzw. „Toszeckiej”).

fot. archiwum Parafii p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku – obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem (tzw. Toszeckiej)

Cel szczegółowy I.7 Sposoby i formy informowania o możliwościach uzyskania dotacji na zadania z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

Pracownicy Urzędu Miejskiego w Toszku na bieżąco informowali zarówno organizacje pozarządowe, osoby fizyczne, jak i jednostki organizacyjne o możliwości pozyskania zewnętrznych środków finansowych na działania związane z ochroną zabytków i opieką nad nimi. Informacje przekazywane były telefonicznie, pocztą elektroniczną oraz przy wykorzystaniu strony internetowej www.toszek.pl i gminnej gazety samorządowej poprzez publikacje różnego rodzaju wiadomości, w szczególności w postaci plakatów i ogłoszeń.

Cel szczegółowy I.8 Przeprowadzone konkursy na wsparcie realizacji zadań publicznych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego

Gmina Toszek od lat wspierała organizacje pozarządowe udzielając im dotacji celowych na realizację zadań publicznych, które znacznie przyczyniły się do rozwoju dziedzictwa kulturowego i pamięci historycznej w ramach trybu pozakonkursowego (tzw. „małe granty”), zgodnie z art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U z 2016 r. poz. 1817 późn. zm.).

W latach 2016-2017 nie były organizowane konkursy na realizację zadań publicznych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

Cel szczegółowy I.9 Stan iluminacji najważniejszych zabytków

Do najważniejszych zabytków terenu Gminy Toszek z pewnością należy zamek, który jest wizytówką miasta oraz Kościół p.w. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku.

Stan iluminacji zarządzanego przez Centrum Kultury „Zamek w Toszku” zabytku należy ogólnie ocenić jako niesatysfakcjonujący ze względu na wysokie koszty utrzymania i eksploatacji oraz zużycie znacznej części elementów – stan iluminacji najważniejszych obiektów zabytkowych w latach 2016-2017 nie uległ zmianie w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego, tj. za lata 2014-2015.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku oraz Centrum Kultury „Zamek w Toszku” – Zamek w Toszku

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – Kościół p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku

PRIORYTET II: SPRAWNE I NOWOCZESNE ZARZĄDZANIE ZASOBEM DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Cel szczegółowy II.1 Liczba prac studialnych i ewidencyjnych (studia historyczno-urbanistyczne, studia krajobrazowe, katalogi typów zabudowy regionalnej itp.)

W okresie sprawozdawczym nie przeprowadzano prac studialnych i ewidencyjnych.

Cel szczegółowy II.2 Zakres obowiązków pracownika na stanowisku zajmującym się ochroną dziedzictwa kulturowego i opieką nad zabytkami

Do zakresu obowiązków pracownika na stanowisku zajmującym się ochroną dziedzictwa kulturowego i opieką nad zabytkami należy w szczególności:

- 1) prowadzenie ewidencji placówek upowszechnienia kultury,
- 2) prowadzenie ewidencji zabytków i dóbr kultury znajdujących się na terenie gminy oraz współdziałanie w tym zakresie ze Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Katowicach,
- 3) przyjmowanie zawiadomień o odkryciu w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem,
- 4) organizowanie współpracy z innymi niż gminne instytucje kultury, organizacjami społecznymi prowadzącymi działalność w zakresie kultury i sztuki, ruchu amatorskiego i artystycznego, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

Cel szczegółowy II.3 Liczba prelekcji oraz imprez popularyzatorskich dla lokalnej społeczności na temat najcenniejszych wartości lokalnego dziedzictwa kulturowego

W latach 2016–2017 w ramach współpracy Urząd Miejski w Toszku przy okazji świąt upamiętniających ważne wydarzenia historyczne (Dzień Niepodległości, 3 Maja, Rocznica Powstań Śląskich), zorganizował we współpracy ze społecznością lokalną prelekcje związane z lokalną historią i dziedzictwem kulturowym.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – zdjęcia z uroczystości upamiętniającej 99. rocznicę odzyskania przez Polskę Niepodległości/ obchody 11 listopada 2017 r.

Ponadto jednostki organizacyjne gminy podjęły następujące działania:

- 1) Centrum Kultury Zamek w Toszku w 2016 roku przeprowadziło 13, zaś w 2017 zorganizowało 6 prelekcji oraz imprez popularyzatorskich dla lokalnej społeczności na temat najcenniejszych wartości lokalnego dziedzictwa kulturowego,
- 2) Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendler w Toszku:
 - nauczycielka historii przeprowadziła 3 prelekcje w ramach warsztatów historycznych dla młodzieży szkolnej z całej gminy na temat: Szpital w Toszku jako miejsce pamięci – Obóz NKWD w Toszku w 1945 r. Warsztaty były przeprowadzone we współpracy z pracownikami Instytutu Pamięi Narodowej w Katowicach w ramach promocji książki: „Tiuma – łagier Tost obóz NKWD w Toszku w 1945 roku”.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – okładka książki „Tiuma-łagier Tost”

Cel szczegółowy II.4 Sposoby uzgodnionej współpracy z policją i strażą pożarną w sprawie ochrony p.poż. i ochrony elementów zabytkowych przed kradzieżą i nielegalnym wywozem

Uzgodnienia w sprawie współpracy z policją powinny być dokonywane przez administratorów lub właściciela/li poszczególnych zabytków. Dotyczy to w głównej mierze przedstawicieli kościoła ze względu na sakralny charakter obiektów ruchomych, również co do ochrony przeciwpożarowej – to na administratorze, bądź właścicielu zabytkowego obiektu nieruchomego ciąży sposób jego ochrony od ognia.

Problemem mogą okazać się obiekty opuszczone, niezamieszkałe i pozostawione bez nadzoru, czego najlepszym przykładem jest browar toszecki. Ochrona przeciwpożarowa oparta jest głównie na standardowych działaniach ratowniczo-gaśniczych podejmowanych z chwilą wezwania jednostek Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczej Straży Pożarnej z chwilą pojawienia się już zagrożenia.

Szczegóły dotyczące ochrony przeciwpożarowej zawarte są w instrukcjach bezpieczeństwa pożarowego danych instytucji. Ponadto jednostki organizacyjne posiadają polisy ubezpieczeniowe, które obejmują swym zasięgiem również kradzież mienia instytucji.

W okresie sprawozdawczym nie odnotowano informacji dotyczących automatycznych systemów alarmowania straży o pożarze w tych obiektach.

Cel szczegółowy II.5 Liczba utworzonych szlaków turystycznych, tras rowerowych, ścieżek edukacyjnych, przyrodniczych

Historia Gminy Toszek sięga epoki kamiennej - świadczą o tym znaleziska archeologiczne. Odkrycie monet rzymskich na wzgórzu zamkowym pozwala przypuszczać, że wiodła tędy jedna z dróg „bursztynowego szlaku”. Fragmenty naczyń znalezione na wzgórzu zamkowym potwierdzają hipotezę o istnieniu w tym miejscu osady z IV i V wieku.

Na terenie gminy istnieją dwie ścieżki przyrodniczo-kulturowe:

- 1) ścieżka dydaktyczno-przyrodnicza Fazaniec, położona na północno-wschodnim obszarze Gminy, która obejmuje najlepiej zachowane siedliska o znaczeniu europejskim. W lesie tym zachowały się stare drzewostany dębowe, grabowe i bukowe, w których drzewa osiągnęły wiek ponad 210 lat;

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – tablica informacyjna przy wejściu do lasu „Fazaniec” w Toszku

- 2) Szlak Via Regia – droga św. Jakuba – odcinek paneuropejskiej trasy dawnego szlaku pielgrzymkowego, który prowadzi z Europy Wschodniej do Santiago de Compostela w Hiszpanii przebiegającej przez Toszek, a oznaczony muszlą.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Poza tymi trasami turystycznymi mającymi swoje odnogi w całej Europie, teren Gminy Toszek przecinają lokalne drogi turystyczne wiodące przez ciekawe pod względem historycznym zakątki Gminy, do których możemy zaliczyć:

- 1) szlaki piesze:
 - a) Szlak Powstańców Śląskich (niebieski)
 - b) Szlak Okrężny wokół Gliwic (żółty)
 - c) Szlak Stulecia Turystyki (zielony)
- 2) trasy rowerowe:
 - a) w poszukiwaniu Złotej Kaczki,
 - b) kot,
 - c) Razem czy osobno,
 - d) Szlak Zabytków Ziemi Toszeckiej.

W latach 2016-2017 na terenie Gminy Toszek nie utworzono nowych szlaków turystycznych, tras rowerowych, ani ścieżek edukacyjnych i przyrodniczych, jednakże podjęto działania rewitalizacyjne i popularyzatorskie.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – oznakowanie tras rowerowych

Cel szczegółowy II.6 Stan oznakowania szlaków turystycznych i obiektów zabytkowych

Na terenie Gminy Toszek są postawione tablice informacyjne z zaznaczonymi trasami rowerowymi oraz w/w szlakami turystycznymi (tablica w parku przy ul. Tarnogórskiej w Toszku oraz tablica w drodze prowadzącej na zamek – ul. Zamkowa, Toszek).

Zamek jest jedynym obiektem zabytkowym leżącym na terenie Gminy Toszek, który jest oznakowany. Na jego terenie, który jest czynną atrakcją turystyczną, turysta znajdzie opis dotyczący historii zamku, może także posłuchać w języku polskim, niemieckim i angielskim, a także w wersji dla dzieci informacji o poszczególnych częściach obiektu. Pomieszczenia zamku są nazwane i opisane.

Ponadto przy wjeździe i wyjeździe z Toszka przy trasie wiodącej z Bytomia do Opola znajdują się tablice informujące o możliwości dojechania do zamku oraz z trasy nr 40 przed wjazdem i przy wyjeździe z miejscowości Niewiesz.

W 2017 r. Urząd Miejski w Toszku zamontował nową tabliczkę kierującą na zamek. Znajduje się ona w bezpośredniej bliskości Domu Bractwa Strzeleckiego jadąc od strony Strzelec Opolskich. Na terenie zamku (obok Sali Rycerskiej naprzeciwko wejścia do kawiarni Colonna) zamontowano tablicę pamiątkową dr Ludwiga Guttmana.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – fotografia dr Ludwiga Guttmana wykorzystana na plakatach promocyjno-informacyjnych I Międzynarodowej Konferencji Praktycznej im. dr Ludwiga Guttmana w miejscu urodzenia twórcy ruchu paraolimpijskiego

Cel szczegółowy II.7 Ilość utworzonych, zmodernizowanych elementów infrastruktury służących funkcjonowaniu i rozwojowi turystyki kulturowej

W 2017 r. został zrealizowany projekt modernizacji systemu grzewczego zabytkowego obiektu infrastruktury turystycznej toszeckiego zamku, w wyniku którego cały obiekt jest obecnie ogrzewany gazem ziemnym.

*fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku
- Zamek w Toszku - baszta*

PRIORYTET III: DZIAŁANIA EDUKACYJNE SKIEROWANE DO SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH W CELU BUDOWANIA TOŻSAMOŚCI KULTUROWEJ ORAZ PROMOCJA ZEWNĘTRZNA WARTOŚCI KULTUROWYCH REGIONU:

Cel szczegółowy III. 1 Liczba i rodzaj zrealizowanych konkursów, wystaw, kiermaszy, festynów, rajdów z dziedzictwem kulturowym w tle

Działania związane z promocją dziedzictwa historyczno-kulturowego podjęte przez:

1) Urząd Miejski w Toszku:

- a) corocznie organizacja Toszeckiego Jarmarku Adwentowego,
- b) organizacja I Międzynarodowej Konferencji Praktycznej im. dr Ludwiga Guttmana w miejscu urodzenia twórcy ruchu paraolimpijskiego „Między rehabilitacją a sportem”,
- c) uczestnictwo w targach turystyki regionalnej „Róża Regionów”, podczas których promowano Gminę Toszek oraz jej walory historyczne, kulturowe i turystyczne,
- d) zapoznanie młodego pokolenia z historią obiektów zabytkowych i skierowanie ich zainteresowania na opiekę nad nimi przez organizację konkursów, w wyszukiwaniu elementów zabytkowego wyposażenia wnętrz w najbliższym otoczeniu dzieci i młodzieży szkolnej,
- e) działania o charakterze edukacyjnym, propagatorskim, adresowane do społeczności lokalnej by wzmocnić ich więź społeczną;

2) Centrum Kultury „Zamek w Toszku”:

- a) wystawy:
 - Ślęscy Teksańczycy, wystawa przygotowana przez Towarzystwo Przyjaciół Sławiejąc - miejsce wystawy Centrum Ekspozycji Historycznych (dalej: „CEH”),
 - Ludwig Guttman - życie i misja (autorki Dominika Witkowska, Ewelina Wrona),
 - Wystawa malarstwa Grzegorza Chudego „Obrazki ze Śląska” - CEH,
 - Kafle ceramiczne z Zamku w Chudowie - CEH,
 - Ratowanie Zabytków Naszej Małej Ojczyzny - wystawa organizowana przez Zespół Szkół Ogólnokształcących 12 w Gliwicach,
 - Historia rodziny Nowarka z Toszka podczas I wojny światowej i w okresie międzywojennym (autor Roland Skubala),
- b) konkursy:
 - konkurs na najpiękniej udekorowane pierniczki,
 - Powiatowy Festiwal Chórów,
 - konkurs recytatorski „Spotkania zamkowe” (organizowany przez Szkołę Podstawową im. Gustawa Morcinka w Toszku),
 - konkurs na najlepszą potrawę świąteczną,
 - konkurs recytatorski „Spotkania zamkowe” (organizowany przez Szkołę Podstawową im. Gustawa Morcinka w Toszku),
- c) inne:
 - Oktoberfest,
 - Europejskie Dni Dziedzictwa,
 - Dożynki Gminne,
 - Dni Śląskiej Tradycji i Kultury,
 - Dni Toszka,
 - I Noc Muzeów. XI Browarie Toszeckie,

- II Noc Muezów. XII Browarie Toszeckie,
 - Plener malarski „Moc dziedzictwa”;
- 3) Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendler w Toszku:
- a) w placówce zorganizowano wystawę na temat sławnych Ślązaków, uczniowie, pod kierunkiem nauczycielki historii opracowali materiały z różnych źródeł i zaprezentowali je w szkolnej bibliotece (czerwiec 2017),
 - b) uczniowie wraz z nauczycielami uczestniczyli w Toszeckim Jarmarku Adwentowym, prezentując swoje wyroby artystyczne inspirowane także śląskimi tradycjami świątecznymi (grudzień 2017);
- 4) Szkoła Podstawowa im. Gustawa Morcinka w Toszku:
- a) konkurs plastyczny – „Straż Pożarna w gminie Toszek”,
 - b) wystawa prac plastycznych;
- 5) Szkoła Podstawowa w Kotulinie:
- a) co roku jest organizowany festyn pod nazwą „Dzień Regionu” propagujący gwarę i tradycje Śląska,
 - b) w 2017 r. zorganizowano spotkanie z górnikami mieszkającymi we wsi Kotulin,
 - c) posiada tzw. Izbę Regionalną – stałą ekspozycję (wystawę), która jest na bieżąco uzupełniana o różne ekspozyty;
- 6) Szkoła Podstawowa w Paczynie:
- a) zrealizowała 1 konkurs z dziedzictwem kulturowym w tle;
- 7) Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie:
- a) na terenie sołectwa oraz na terenie szkoły podczas organizowanych uroczystości (festyn rodzinny 1 raz w roku), a przede wszystkim podczas Dni Historii Pniowa (raz w roku) przygotowywane są konkursy dla uczniów na temat dziedzictwa kulturowego oraz wystawy na ten temat;
- 8) Publiczne Przedszkole w Toszku:
- a) zorganizowało spotkania z historykiem Grzegorzem Kamińskim „Żywa lekcja historii” z okazji Święta Konstytucji 3 maja,
 - b) zorganizowało Festiwal Małych Form Scenicznych „Inscenizacje wierszy polskich poetów” dla przedszkoli powiatu gliwickiego,
 - c) zorganizowało Gminny Konkurs Plastyczny „Zabytki toszeckiej parafii” dla przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów oraz wystawy pokonkursowej w Urzędzie Miejskim,
 - d) współorganizowało II Sesję Historyczną dla dzieci i młodzieży z okazji 160 rocznicy urodzin ks. Johanna Chrzászcza,
 - e) zorganizowało Dzień Rodziny,
 - f) zorganizowało imprezę andrzejkową – zwyczaje ludowe,
 - g) zorganizowało i wystawiło jasełka.

*fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku
- Toszecki Jarmark Adwentowy 2017*

*fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku
- I Międzynarodowa Konferencja Praktyczna
im. dr Ludwiga Guttmanna w miejscu urodzenia
twórcy ruchu paraolimpijskiego*

*fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku
– Browarie Toszeckie*

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – Oktoberfest

Cel szczegółowy III. 2 Sposób wprowadzenia kwestii dziedzictwa kulturowego regionu do systemu edukacji szkolnej

Dziedzictwo kulturowe jest kwestią wyboru i akceptacji przez dziedziczących. W trosce o spadek kulturowy zostawiony przez minione pokolenia i relikty przeszłości placówki oświatowe Gminy Toszek wprowadziły własne programy edukacyjne dotyczące dziedzictwa kulturowego regionu do systemu edukacji szkolnej, co prezentuje się w następujący sposób:

- 1) Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendler w Toszku:
 - a) w roku szkolnym 2016/2017, w wymiarze 1 godziny lekcyjnej, realizowana była innowacja pedagogiczna z historii w klasie pierwszej gimnazjalnej: „Moje miejsce w regionie – dziedzictwo kulturowe Śląska”,
 - b) w listopadzie 2017 r. powstał Szkolny Klub Historii Lokalnej, którego celem jest w szczególności popularyzowanie wśród młodzieży wiedzy o dziedzictwie kulturowym regionu,
 - c) nauczyciele organizowali wycieczki szkolne o tematyce regionalnej wraz z zajęciami warsztatowymi: Muzeum Górnictwa i Kopalnia Guido w Zabrze, Muzeum Chleba w Radzionkowie (klasy 1), Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach,
 - d) nauczyciele poszerzali swoją wiedzę i umiejętności z zakresu edukacji regionalnej:
 - nauczycielka historii uczestniczyła w konferencji szkoleniowej na temat: Edukacja regionalna w nowej podstawie programowej – konferencja zorganizowana przez Regionalny Ośrodek Doskonalania Nauczycieli „WOM” w Katowicach (październik 2017);
- 2) Szkoła Podstawowa im. Gustawa Morcinka w Toszku:
 - a) realizuje zadanie poprzez organizowanie: akademii szkolnych, wycieczek edukacyjnych, konkursów, sesji historycznej „Straż Pożarna w gminie Toszek wczoraj i dziś”, spotkań z ciekawymi ludźmi związanymi z regionem oraz poprzez wprowadzanie kwestii dziedzictwa kulturowego do tematów lekcji;
- 3) Szkoła Podstawowa w Kotulinie:
 - a) przygotowania i uczestnictwo uczniów w konkursach gwary śląskiej,
 - b) prowadzenie zajęć o powyższej tematyce na lekcjach wychowawczych,
 - c) nawiązywaniu kontaktów z autorami publikacji w gwarze śląskiej;
- 4) Szkoła Podstawowa w Paczynie:
 - a) kwestia wprowadzania dziedzictwa kulturowego regionu do systemu edukacji szkoły prowadzona była poprzez umieszczenie w programach nauczania przedmiotów historii i edukacji wczesnoszkolnej treści z zakresu wiedzy o regionie;
- 5) Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie:
 - a) problem dziedzictwa kulturowego podejmowany jest na lekcjach historii i lekcjach wychowawczych w klasach V, VI i VII. Zagadnienia umieszczono w planach prac wychowawczych w każdej z wyżej wymienionych klas;
- 6) Publiczne Przedszkole w Toszku:

Kwestia wprowadzania dziedzictwa kulturowego regionu do systemu edukacji przedszkola polega na udziale w:

 - a) gminnych dożynkach,
 - b) warsztatach malowania ozdób choinkowych,
 - c) jasełkach,
 - d) dniu babci i dziadka,

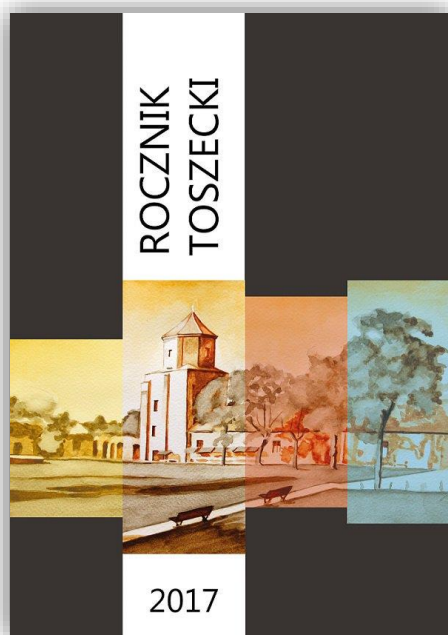
- e) w Gminnym Konkursie Plastycznym „Straż pożarna w gminie Toszek”,
 - f) powitaniu wiosny – zwyczaj ludowy,
 - g) zwiedzaniu wystawy sprzętu pożarniczego,
 - h) w międzyprzedszkolnym Konkursie recytatorskim „Polacy nie gęsi i swój język mają”,
 - i) wycieczce dla laureatów konkursu „Zabytki toszeckiej parafii” (zwiedzanie radiostacji w Gliwicach, warsztaty w domu Pamięci Żydów Górnośląskich, zwiedzanie wystawy „Historia Tropłowitza i krem NIVEA”),
 - j) w Ogólnopolskim konkursie Plastycznym „Baśnie i legendy wędrują po Polsce”,
 - k) w Międzynarodowym konkursie plastycznym „Moje miasto – moja duma”,
 - l) w Wojewódzkim konkursie „Ratowanie zabytków naszej małej ojczyzny”,
 - m) w Ogólnopolskim Konkursie plastycznym „Polska – moja ojczyzna”,
 - n) w ogólnopolskim konkursie „wyjątkowa kartka Bożonarodzeniowa”,
 - o) w Gminnym Konkursie „Ozdoba choinkowa”,
 - p) w gminnym Konkursie „Kroszonki 2017”, Udział w konkursie ogólnopolskim „Pocztówka z mojego miasta”,
 - q) konkursie plastycznym „Moja Bożonarodzeniowa kartka”,
 - r) warsztatach historyczno-plastycznych pt: „Papierowa armia” w Muzeum willa Caro w Gliwicach (5,6 latki).
- Ponadto nauka pieśni patriotycznych, tańców ludowych, symboli narodowych w ramach realizacji podstawy programowej.

Cel szczegółowy III. 3 Liczba wydawnictw (w tym folderów promocyjnych, map, przewodników) związanych z historią i dziedzictwem kulturowym Gminy Toszek

Gmina Toszek wykorzystuje zabytki i dziedzictwo kulturowe w procesie kreowania swojego wizerunku poprzez wydawanie folderów, broszur, eleganckich pocztówek oraz w postaci materiałów multimedialnych, tj. informacja na stronie www.toszek.pl oraz na płytkach CD i pendrive – „Wirtualny Spacer”. Został utworzony również portal turystyczny SWAY.

Wśród prowadzonych działań wymienić należy:

- 1) wprowadzenie zintegrowanego systemu informacji wizualnej, za pomocą instalacji na obiektach zabytkowych tablic informacyjnych z krótką ich charakterystyką,
- 2) wydano publikacje promujące lokalne zabytki i dziedzictwo kulturowe Gminy Toszek w postaci:
 - a) kalendarium imprez organizowanych przez Centrum Kultury „Zamek w Toszku”, nakład po 2.000 szt. w roku 2016 i 2017,
 - b) w 2017 r. - ulotka promująca Centrum Ekspozycji Historycznych „Zamek w Toszku” - nakład 3.000 szt.,
 - c) rocznik toszecki 2017 – nakład 1.000 szt.
 - d) wydanie publikacji „Tiurma-łagier Tost” o historii obozu NKWD w Toszku.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – okładka książki „Rocznik Toszecki”

Cel szczegółowy III. 4 Sposoby wynagradzania właścicieli zabytków za najlepiej przeprowadzony remont

W okresie sprawozdawczym nie podejmowano działań w powyższym zakresie.

Cel szczegółowy III. 5 Sposoby i zakres współpracy z mediami w celu promocji zabytkowego zasobu gminy

W ramach realizowanych działań związanych ze współpracą z mediami na bieżąco ukazywano i promowano lokalne zabytki. Działania te obejmowały zarówno publikacje artykułów w prasie lokalnej, tj:

- „Po troszku o Toszku”,
- „Nowiny Gliwickie”,
- „Dziennik Zachodni”,
- „Strzelec Opolski”,

jak również przygotowanie multimedialnych materiałów dziennikarskich przy współpracy z regionalną telewizją:

- Sfera TV,
- Telewizja TVT

oraz ich publikacje w telewizji, na stronach internetowych portali turystycznych, takich jak:

- www.polskaniezwykla.pl,
- www.polskieszlaki.pl,
- www.polskiezabytki.pl,
- www.palaceslaska.pl,
- www.zabytek.pl,
- www.slaskie.travel.pl,

i kanale YouTube Gminy Toszek.

Ponadto na terenie Zamku w Toszku każdego roku odbywają się rozmaite wydarzenia artystyczne, które przyciągają liczne grono turystów i są objęte patronatami medialnymi zarówno lokalnych, jak i regionalnych gazet, telewizji i radiostacji. W ramach współpracy proponuje się nie tylko wydarzenie, ale także zabytek.

W 2016 r. Centrum Kultury „Zamek w Toszku” brało udział w targach turystycznych Globalnie w Katowicach 18-20 marca 2016 r. i międzynarodowych targach „W stronę słońca” w Opolu. Wydano nowe pocztówki okazjonalne z zamkiem, które są sprzedawane w kawiarni Colonna. Dodatkowo we współpracy ze Śląską Organizacją Turystyczną wydano pamiątkowe pocztówki z zagadkami dla dzieci i wybito 900 pamiątkowych groszy toszeckich. Ponadto do działań tych należy ująć również:

- a) nagranie filmu promującego Centrum Ekspozycji Historycznych,
- b) udział w Targach Ślubnych w Kędzierzynie Koźlu,
- c) promocję Zamku w Centrum Handlowym Forum w Gliwicach,
- d) artykuły w prasie lokalnej Nowiny Gliwickie, Dziennik Zachodni, Gość Niedzielny,
- e) współpracę z Radiem Park.

W 2017 r. Centrum Kultury „Zamek w Toszku” brało udział w targach turystycznych Globalnie w Katowicach od 31 marca 2017 do 2 kwietnia 2017r., a także w Targach Turystycznych w Zabrze w dniu 7 kwietnia 2017 r.

Cel szczegółowy III. 6 Ilość zainstalowanych punktów informacji turystycznej

Na terenie toszeckiego zamku znajdują się cztery informatory audio mówiące o zamku i jego historii. Bezpośrednie informacje turysta może uzyskać również w recepcji Centrum Ekspozycji Historycznych i w biurze Centrum Kultury. Na terenie obiektu znajduje się jedna gablota informacyjna i tablica z historią zamku.

fot. archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku” – gablota przy wejściu głównym

Cel szczegółowy III. 7 Ilość inicjatyw obywatelskich na niwie ochrony dziedzictwa kulturowego (stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, sposoby ich współpracy z samorządem)

Centrum Kultury „Zamek w Toszku” od wielu lat, także w latach 2016–2017 współpracowało ze Stowarzyszeniem Choraągiew Ziemi Górnośląskiej z Gliwic, które było współorganizatorem, partnerem wydarzeń historycznych, rekonstrukcyjnych, organizowało także warsztaty rycerskie na terenie zamku zarówno dla członków bractwa, jak i mieszkańców gminy oraz zainteresowanych turystów. Centrum Kultury „Zamek w Toszku” współpracowało również z Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Toszeckiej, które w 2017 r. było współorganizatorem wystawy poświęconej ikonom.

fot. archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku” – zdjęcia z wystawy ikon

Cel szczegółowy III. 8 Działania podjęte w sprawie reklamy i promocji imprez ponadlokalnych

Do największych imprez ponadlokalnych w latach 2016–2017 należy zaliczyć Browarie Toszeckie, Dni Toszka, Oktoberfest oraz Toszecki Jarmark Adwentowy. Każde z powyższych wydarzeń było promowane poprzez:

- 1) lokalną telewizję,
- 2) lokalne radiostacje (m.in. Radio Park, CCM, Radio Silesia),
- 3) gazety:
 - a) Nowiny Gliwickie,
 - b) Strzelec Opolski,
 - c) Po troszku o Toszku,

- d) Fakt,
- e) Gazeta Prawna,
- 4) ogólnopolski magazyn historyczny „Mówią Wieki”,
- 5) strony internetowe:
 - a) www.zamektoszek.eu,
 - b) www.toszek.pl,
 - c) stronę Lokalnej Grupy Działania wówczas Spichlerz Górnego Śląska,
 - d) strony i portale zaprzyjaźnionych instytucji kultury,
- 6) informacja o wydarzeniach w formie plakatów docierała do mieszkańców takich miast jak: Gliwice, Zabrze, Bytom, Strzelce Opolskie oraz mniejszych miejscowości powiatu gliwickiego.

Ponadto Centrum Kultury „Zamek w Toszku” wydaje każdego roku Kalendarium wydarzeń kulturalnych, które jest następnie rozdawane na imprezach targowych i stoiskach wystawienniczych. Kalendaria dotarły do Punktów Informacji Turystycznej z terenu województwa śląskiego i na liczne wydarzenia targowe za pośrednictwem Śląskiej Organizacji Turystycznej, której jest członkiem.

fot. archiwum Centrum Kultury „Zamek w Toszku” – Browarie Toszeckie (z lewej), sala konferencyjna Centrum Ekspozycji Historycznych (z prawej)

Podsumowanie

Zadania określone w „Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Miejsko-Wiejskiej Toszek” w latach 2016-2017 były realizowane w wyniku działań prawnych, finansowych i programowych samorządu wspólnie z posiadaczami i użytkownikami obiektów zabytkowych, organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami regionalnymi. Główny obowiązek dbania o właściwy stan tych obiektów spoczywa jednak na ich właścicielach i dysponentach. To oni ponoszą koszty związane z pracami remontowymi i konserwatorskimi.

W następnych latach planuje się dalsze wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych, zarządców oraz indywidualnych właścicieli zabytków w sferze opieki nad zabytkami. Wspierane będą również przedsięwzięcia w szczególności poprzez udzielenie dotacji na prace związane z rewitalizacją i przywróceniem dawnej świetności wyeksploatowanych zabytków.

Realizacja gminnego „Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Miejsko-Wiejskiej Toszek na lata 2014-2017” stała też okazją do analizy i wyciągnięcia wniosków na przyszłość, bardzo pomocnych przy formułowaniu priorytetów kolejnego opracowania związanego z ochroną zabytków.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – Gmina Toszek z lotu ptaka

UZASADNIENIE

Uchwałą Nr XXXIX/419/2013 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 20 listopada 2013 r. został przyjęty gminny "Program Opieki nad Zabytkami Gminy Miejsko-Wiejskiej Toszek na lata 2014-2017". Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 z późn. zm.) organ wykonawczy sporządza, co dwa lata, sprawozdanie z jego realizacji, które przedstawia radzie gminy.

Załącznik do przedmiotowej uchwały prezentuje zakres działań podejmowanych przez toszecki samorząd w zakresie opieki nad zabytkami w okresie sprawozdawczym przypadającym na lata 2016-2017.

Podjęcie przedmiotowej uchwały stanowi w świetle art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 z późn. zm.) realizację ustawowego wymogu odniesienia się przez Radę Miejską w Toszku do przedłożonego przez Burmistrza Toszka sprawozdania z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami, tym samym podjęcie niniejszej uchwały wydaje się w pełni uzasadnione.